

## Compassie 2

Petra Bolhuis & Theo Meereboer  
Zie ook [www.maieutiek.nl](http://www.maieutiek.nl)  
Deventer mei 2017

[www.maieutiek.nl](http://www.maieutiek.nl)

## Huiswerk

- Reflecteer op de onderstaande 3 noties
  - *Medelijden*
  - *Compassie*
  - *Solidariteit*
- Is er verschil?
- Probeer met een voorbeeld uit eigen ervaring, uit de literatuur of poëzie, of uit de actualiteit (krantenartikel) één of meerdere van deze termen te verduidelijken.

[www.maieutiek.nl](http://www.maieutiek.nl)

## Filosofie en compassie

- Kritisch; Nietzsche en Dawkins
- Mogelijkheid van het groepsdier; De Waal
- Mogelijkheid van het brein; Iacoboni

[maieutiek.nl](http://maieutiek.nl)

## Kritische blik op compassie

- **Nietzsche** ziet in de spiltijd het opkomen van de macht van de zwakke (uit; Nietzsche Genealogie van de moraal)
- **Vernistheorie** gaat er van uit dat we een dun laagje beschaving tonen en waaronder eigenbelang heerst. (Dawkins, Onze zelfzuchtige genen)

[maieutiek.nl](http://maieutiek.nl)

## Zelfzuchtige genen

- Dawkins zegt wat compassie heet is gerichtheid op het voortleven van de eigen genen. Vals spelen en oneerlijk gedrag leveren evolutionair voordeel op.
- Altruïsme, sympathie en andere psychologische eigenschappen zijn alleen wapens tegen vals spelen. (uit; Onze zelfzuchtige genen, o.a. blz. 165 en 201)

[maieutiek.nl](http://maieutiek.nl)

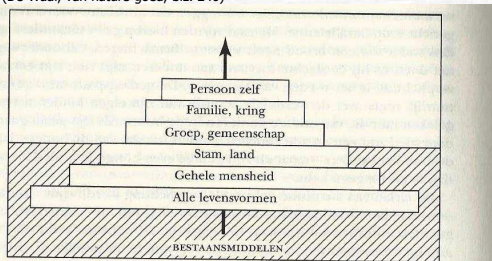
## Natuurlijke grond voor empathie

- De Waal gaat er van uit dat bij voldoende middelen we zorg gaan dragen voor een steeds groter wordende cirkel medemensen. Die zorg kan zich ook uitbreiden naar dieren en de hele natuur.
- Empathie van 'het groepsdier mens' als basis van compassie.

[maieutiek.nl](http://maieutiek.nl)

## Drijvende piramide van compassie.

(De Waal, van nature goed, blz. 246)



maeutiek.nl

## Meevoelen vanuit het brein

- Een bron van meegevoel huist in ons brein.
- Spiegel neuronen (Rizzolatti en Gallese)
- Meevoelen is hier pre-reflectief. ( b.v. wanneer je vingers jeuken)

maeutiek.nl

## Meevoelen en meedoen

- Het kost dus inspanning om te leren dat niet alles over jou gaat. (afstand nemen)
- Het kost ook inspanning om niet alles op afstand te houden. (betrokkenheid)
- In alle religies over compassie gaat het ook hierover. Van de juiste invulling van de rollen bij Confucius tot het mededogen bij Boeddha.
- Omgaan met het lijden van jezelf en de anderen is de basisvraag van compassie.

maeutiek.nl

## Biologie of niet?

- Dawkins; Alle redenen om kinderen altruïsme aan te leren want ze hebben het niet in hun biologische natuur.
- óf
- De Waal; We zijn van nature goed.
  - Verschil van wat is en wat zou moeten zijn.

maeutiek.nl